

Український державний університет залізничного транспорту

Рекомендовано
на засіданні кафедри
управління вантажною і комерційною
роботою
протокол № 1 від 29.08.2025 р.

СИЛАБУС

НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОМЕРЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НА ТРАНСПОРТІ

Семестр та рік навчання II семестри 2025-2026 навчального року

Галузь знань 27 Транспорт

Шифр та назва спеціальності 275.02 Транспортні технології (на залізничному транспорті)

Освітня програма Організація правової та експедиторської діяльності

Час та аудиторія проведення занять: відповідно до розкладу - <http://rasp.kart.edu.ua/>

1. Команда викладачів:

Лектор та викладач практичних занять:
Запара Ярослав Вікторович (кандидат технічних наук, доцент)
Контакти: +38 (057) 730-10-85, e-mail: docent.zapara.uvkr@kart.edu.ua
Години прийому та консультації: кожен вівторок з 12.00-13.00
Розміщення кафедри: м. Харків, майдан Фейєрбаха, 7, 1 корпус, 4 поверх, 402 аудиторія.
Веб сторінка курсу: http://do.kart.edu.ua/
Додаткові інформаційні матеріали: http://metod.kart.edu.ua



В процесі вивчення курсу студенти отримують знання, вміння і навички, що дозволяють майбутньому бакалавру у галузі транспортних технологій організовувати роботу з правового забезпечення комерційної діяльності на транспорті, умов ефективного її застосування в сучасних умовах реструктуризації транспорту, та впроваджувати передові технології, направлені на раціоналізацію комерційної діяльності транспорту відповідно до характеру майбутньої роботи студента на конкретному підприємстві. Основним сенсом викладання навчальної дисципліни “Нормативно-правове забезпечення комерційної діяльності на транспорті” є висвітлення концептуальних правових основ комерційної діяльності на транспорті, методів, форм та прийомів її реалізації, освоєння основних понять і категорій комерційної діяльності, освоєння принципів, методів і сучасних перспектив розвитку комерційної діяльності на транспорті.

Завданням вивчення дисципліни “ Нормативно-правове забезпечення комерційної діяльності на транспорті” є оволодіння студентами фаховими навичками в області комерційної діяльності на транспорті, умов ефективного їх застосування в сучасних умовах реструктуризації транспорту, та з заходами по впровадженню передових технологій, направлених на раціоналізацію комерційної діяльності транспорту.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент вчиться застосовувати знання про сучасну нормативно-правову базу комерційної діяльності на транспорті, стан та перспективи комерційної діяльності на транспорті, правові основи комерційної діяльності, технологію виконання комерційних операцій при прийомі вантажів до перевезення, відправленню, операції в дорозі слідування, по прибуттю, при зберіганні і видачі вантажу, особливості комерційних операцій на під'їзних коліях, взаємні обов'язки і відповідальність регіональних філій, відправників та одержувачів вантажів; навчається оформляти і проводити розрахунки плат за перевезення вантажів, збори за додаткові послуги, плату за користування вагонами і контейнерами, штрафи за різними видами перевезень залізничним транспортом, а також вчиться застосовувати отримані теоретичні знання та практичні навички для взаємодії з працівниками різних видів транспорту, підприємствами – клієнтами регіональних філій, складання сумісних договорів, планів, заходів тощо.

Чому ви маєте обрати цей курс?

Якщо Ви бажаєте отримати достатні професійно-профільні знання, вміння та практичні навички з нормативно-правового забезпечення комерційної діяльності на транспорті та хочете орієнтуватись у заходах, спрямованих на правові аспекти транспортних технологій, тоді дисципліна «Нормативно-правове забезпечення комерційної діяльності на транспорті» саме те, що Вам потрібно.

Від здобувачів очікується базове розуміння правового функціонування транспортної галузі і окремих її підприємств, формування та використання її ресурсного потенціалу з метою оптимізації їх діяльності.

Команда викладачів і ваші колеги будуть готові надати будь-яку допомогу з найбільш складних аспектів курсу по електронній пошті і особисто - у робочий час.

Огляд курсу

Дисципліна “Нормативно-правове забезпечення комерційної діяльності на транспорті ” вивчається на четвертому курсі другого семестру (з лютого до червня) першого рівня вищої освіти (бакалавр) денної форми навчання.

Курс складається з однієї лекції на два тижні та одного практичного заняття кожного тижня. Він супроводжується текстовим матеріалом, презентаціями, індивідуальними та груповими завданнями, розрахунково-графічною роботою. Студенти матимуть можливість застосовувати отримані знання та вирішувати практичні завдання протягом обговорень в аудиторії та виконанні індивідуальних практичних завдань (розрахунково-графічна робота), що охоплюють декілька найбільш важливих тем. Виконання завдань супроводжуються зануренням у суміжні дисципліни, що доповнюють теми.

Нормативно-правове забезпечення комерційної діяльності на транспорті/ схема курсу

Поміркуй	Лекції	Виконай
	Практичні заняття	
	Презентації	
	Активність на заняттях	
	Розрахунково-графічна робота	
	Індивідуальні консультації	
	Засвоєння розділів дисципліни, визначених для самостійного вивчення	
	Залік	

Ресурси курсу

Інформація про курс розміщена на сайті Університету (<http://kart.edu.ua/mat-po-fak-ua/mat-fac-upp-ua>), включаючи, лекційні матеріали, запитання до заліку, перелік методичних розробок для виконання різних завдань та правила оцінювання курсу.

Додатковий матеріал та посилання на електронні ресурси доступні на сайті Університету у розділі «дистанційне навчання». Запропонуємо вам на заняттях озвучити свої думки щодо заходів, які можна вжити для удосконалення комерційної експлуатації на залізничному транспорті з урахуванням конкретних умов.

Інформаційні ресурси в інтернеті

1. <http://metod.kart.edu.ua/>
2. http://www.uz.gov.ua/about/general_information/entertainments/pktbit/
3. http://www.uz.gov.ua/press_center/up_to_date_topic/page-4/451889/
4. http://www.uz.gov.ua/cargo_transportation/legal_documents/terms_of_freight
5. <http://uz-cargo.com/>
6. <http://www.tmssoft-ltd.com/ua/about/about.php>
7. <https://cfts.org.ua>
8. <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/457-98-%D0%BF>

Теми курсу

Зв'язок із дисциплінами

Єдина транспортна система

Менеджмент на залізничному транспорті

Ціноутворення та тарифи на залізничному транспорті

Рухомий склад, його експлуатація і ремонт

Правові основи комерційної діяльності на транспорті. Товарні контори. Планування перевезення вантажів

Оформлення перевезень та розрахунки за перевезення вантажів

Доходні надходження. Пункти комерційного огляду поїздів і вагонів та комерційні браки

Особливості комерційних операцій в перевезеннях на особливих умовах. Комерційні акти. Розслідування незбережених перевезень

Лекції та практичні заняття

Список основних лекцій та практичних занять курсу наведений нижче. Пильнуйте за змінами у розкладі.

Денна форма навчання

Тиждень	Кількість годин	Тема лекції	Кількість годин	Тема практичних, семінарських та лабораторних занять
1	2	Лекц.№1. Правові основи комерційної діяльності на транспорті. Правила перевезення вантажів.		ПР-1 Основні положення Єдиної тарифно-статистичної номенклатури вантажів. Гармонізована номенклатура вантажів
2	2		2	ПР-2 Основні положення Тарифного керівництва №4. Розрахунок тарифних відстаней між пунктами.
3	2	Лекц.№2. Правила приймання вантажів до перевезення. Товарні контори. Автоматизоване робоче місце працівника товарної контори. Технологія роботи станцій з прийому вантажів до перевезення		ПР-3 Основні положення Збірника тарифів на перевезення вантажів залізничним транспортом у межах України та пов'язані з ними послуги
4	2		2	ПР-4 Основні положення тарифної політики залізниць України на 2020 фрахтовий рік
5	2	Лекц.№3. Правила оформлення перевізних документів. Оформлення перевезень та розрахунки за перевезення вантажів з відправниками і одержувачами. Перевізні документи. Електронний документообіг		ПР-5 Порядок визначення перевізних плат за перевезення вантажів по Тарифній політиці залізниць України. Заняття 1.
6	2		2	ПР-6 Порядок визначення перевізних плат за перевезення вантажів по Тарифній політиці залізниць України. Заняття 2.
7	2	Лекц.№4. Правила обслуговування залізничних під'їзних колій. Єдиний технологічний центр з обробки перевізних документів. Єдиний розрахунковий центр. Операції з вантажами при перевезенні їх залізницями		ПР-7 Особливості тарифів при перевезенні пасажирів залізничним транспортом. Складові пасажирського квитка в різних видах сполучення
8	2		2	ПР-8 Визначення тарифів на перевезення вантажів залізничними під'їзними коліями, вантажно-розвантажувальні роботи та інші послуги, що надаються підприємствами промислового залізничного транспорту
		Модульний контроль знань		
9	2	Лекц.№5. Правила розрахунків за перевезення вантажів. Організація роботи із збільшення доходних надходжень від вантажних перевезень. Договірна робота з експедиторськими організаціями. Комерційна робота вантажних станцій, що взаємодіють із морськими та річковими портами.		ПР-9 Визначення тарифної відстані для внутрішньодержавних, експортних та імпорتنних перевезень при використанні спеціального рухомого складу, при перевезенні наливних вантажів та контейнерів (РГР)

10			2	ПР-10 Розрахунок перевізної плати для внутрішньодержавних, експортних та імпорتنих перевезень при використанні спеціального рухомого складу, при перевезенні наливних вантажів та контейнерів (РГР)
11	2	Лекц.№6. Правила комерційного огляду поїздів та вагонів. Пункти комерційного огляду. Комерційні браки. Передача і реалізація вантажів стороннім організаціям. Комерційна станційна звітність		ПР-11 Розрахунок перевізної плати для транзитних вантажних перевезень територією України при перевезенні вагонною відправкою (РГР)
12			2	ПР-12 Розрахунок перевізної плати для транзитних вантажних перевезень територією України при перевезенні контейнерною відправкою (РГР)
13	2	Лекц.№7. Правила і умови перевезення різних вантажів. Правила розміщення та кріплення вантажів у вагонах і контейнерах		ПР-13 Рациональна схема розміщення вантажних місць у піввагоні (РГР)
14			2	ПР-14 Визначення навантаження на візки вагона. Виконання вимог у різниці навантаження на візки вагона (РГР)
15	1	Лекц.№8. Правила перевезення швидкопсувних вантажів. Особливості виконання комерційних операцій при організації перевезення швидкопсувних вантажів та живності. Взаємні обов'язки і відповідальність залізниці, відправників та одержувачів вантажів	1	ПР-15 Додаткові збори. Фіксовані і договірні тарифи. Розрахунок договірних тарифів.
Модульний контроль знань				

Правила оцінювання

Згідно з Положенням про впровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу використовується 100-бальна шкала оцінювання.

При заповненні заліково-екзаменаційної відомості та залікової книжки (індивідуального навчального плану) студента, оцінка, виставлена за 100-бальною шкалою, повинна бути переведена до державної шкали (5, 4, 3,) та шкали ECTS (A, B, C, D, E).

Визначення назви за державною шкалою(оцінка)	Визначення назви за шкалою ECTS	За 100 бальною шкалою	ECTS оцінка
ВІДМІННО – 5	Відмінно – відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	90-100	A
ДОБРЕ – 4	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками	82-89	B
	Добре – в загальному правильна робота з певною кількістю грубих помилок	75-81	C
ЗАДОВІЛЬНО - 3	Задовільно - непогано, але зі значною кількістю недоліків	69-74	D
	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії	60-68	E

НЕЗАДОВІЛЬНО - 2	Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим як отримати залік або екзамен (без повторного вивчення модуля)	35-59	FX
	Незадовільно - необхідна серйозна подальша робота (повторне вивчення модуля)	<35	F

Принцип формування оцінки за модуль для денної форми навчання у складі залікових кредитів I і II за 100-бальною шкалою показано у таблиці, де наведена максимальна кількість балів, яку може набрати студент за різними видами навчального навантаження.

Максимальна кількість балів за модуль		
Поточний контроль	Модульний контроль (тести)	Сума балів за модуль
До 60	До 40	До 100
Поточний контроль		II семестр
Відвідування занять. Активність на заняттях (лекціях, практичних)		10
Виконання розрахунково-графічної роботи та індивідуальних завдань на практичних заняттях		40
Засвоєння розділів дисципліни, визначених для самостійного вивчення		10
Підсумок		до 60

Студент за курс може отримати максимум **100 балів**.

Виконання індивідуального завдання повинно як за формою, так і за змістом відповідати вимогам (мати всі необхідні складові), що висуваються до вирішення відповідного завдання, свідчити про його самостійність (демонструвати ознаки самостійності виконання такої роботи), відсутність ознак плагіату.

Ступінь залученості:

Мета участі в курсі – залучити вас до дискусії, розширити можливості навчання для себе та своїх однолітків та дати вам ще один спосіб перевірити свої погляди на комерційну діяльність на транспорті. Участь буде оцінюватися на основі кількості та вірності ваших відповідей. Питання, хоча й заохочуються, однак не оцінюються в цьому блоці. Ми намагаємося надати всім студентам рівні та справедливі можливості для підвищення власної залученості.

Підсумкова форма контролю з дисципліни - **залік** (відповіді на питання залікового білета).

Команда викладачів:

Запара Ярослав Вікторович (<http://kart.edu.ua/staff/zapara-jaroslav-viktorovich>) – лектор з дисципліни. Отримав ступінь к.т.н. за спеціальністю 05.22.01 – транспортні системи в УкрДАЗТ у 2013 році. Напрямок наукової діяльності – технологія роботи залізничних вузлів на основі логістичного управління, забезпечення схоронності вантажів при перевезенні, розробка схем розміщення та кріплення вантажів на рухомому складу, транспортне експедирування.

Кодекс академічної доброчесності

Порушення Кодексу академічної доброчесності Українського державного університету залізничного транспорту є серйозним порушенням, навіть якщо воно є ненавмисним. Кодекс доступний за посиланням: <http://kart.edu.ua/documentu-zvo-ua>.

Зокрема, дотримання Кодексу академічної доброчесності УкрДУЗТ означає, що вся робота на іспитах та заліках має виконуватися індивідуально. Під час виконання самостійної роботи студенти можуть консультуватися з викладачами та з іншими студентами, але повинні самостійно розв'язувати завдання, керуючись власними знаннями, уміннями та навичками. Посилання на всі ресурси та джерела (наприклад, у звітах, самостійних роботах чи презентаціях) повинні бути чітко визначені та оформлені належним чином. У разі спільної роботи з іншими студентами над виконанням індивідуальних завдань, ви повинні зазначити ступінь їх залученості до роботи.

Інтеграція студентів із обмеженими можливостями

Вища освіта є провідним чинником підвищення соціального статусу, досягнення духовної, матеріальної незалежності і соціалізації молоді з обмеженими функціональними можливостями й відображає стан розвитку демократичних процесів і гуманізації суспільства.

Для інтеграції студентів із обмеженими можливостями в освітній процес Українського державного університету залізничного транспорту створена система дистанційного навчання на основі сучасних педагогічних, інформаційних, телекомунікаційних технологій.

Доступ до матеріалів дистанційного навчання з цього курсу можна знайти за посиланням: <http://do.kart.edu.ua/>